

ὁποῦ παίρ' τὰ δυὸ τὰ βρόδια καὶ τὴν μαύρην ἀγελάδα.

Ἔκατσι κ' ἡ νύφ' νὰ φάγει, στὸ μισότς τὸ δόντ' δὲν πάει.

—Σὺ καλή μου πεθερίτσα, βάν' ἕνα κρασί νὰ πιοῦμε,

10 στὸ μικρὸ τὸ βαρελάκι, ὁποῦ παίρ' πολὺ καὶ λίγου

ὁποῦ παίρ' τρακόσια μέτρα.

Ἄν τὸ σήκουσ' ἡ νυφούδα, κ' ὁ λημὸς τῆς δὲν ἐβράχκη.

—Σὺ καλή μου πεθερίτσα, βάν' τὴν νύφ' νὰ κατορηήσει.

Πάν' τὰ σπίτια σὰν καράβια τὰ πηδιὰ σὰν κουηλιδία,

κ' οἱ καϊμένες Ἀιλεξίδες ἐπλιξαν σὰν τὰ ψαράκια.

4

Ἄιντε γιούργια, ἄιντε γιούργια,

κ' ὁ χορὸς θέλει τραγούδια.

Τὴν γῆ κάμνου γιὰ κρεββάτι,

καὶ τὴν πέτρα μαξιλάρι,

5 γιὰ τὴν δόλια τὴν ἀγάπη.

Εἶνε χρόνια δὲν τὴν εἶδια,

παραπάν' ἀπ' τὴν βδομάδα.

Ψές τὴν εἶδια στὸ πηγάδι,

κ' ἀπρονψές μὲς στὰ κουρίτσια.

10 Ρίχνου μήλου, ῥίχνου ῥώδι,

Νιραντζιά μ' ἀπυλουγήτση.

Κόψη, κόρη μ' τὸ νιραντζῆς

γιὰ νὰ ἀγείς τὴν κόρη μέσα,

πὼς ἀγείς καὶ λουλουδίσει

15 πὼς πρᾶσινοατρινίζει,

σὰν τοῦ Μάη τοῦ λουλούδι,

σὰν τ' Ἀπρίλι τὸ ζουμποῦλι,

5

Νὲρ Κρούς ἀγέρας φύσηξε, πού μὲς' ἀπ' τὴν αὐλή μου,

Νὲρ Πῆρε τὸ φρεσάκι μου, πού πάν' π' τὴν κεφαλή μου.

Νὲρ Κ' ἡ κεφαλή μου μάλαμμα, καὶ τὰ μαλλιά μ' μετᾶξι,

Νὲρ Κι' ἀσημένιος ἀργαλιός, μαλαμματένιου χτένι.

5 Νὲρ Ποιὰ εἶν' αὐτὴ ἡ Πέριδικα, πού κελαιδεῖ καὶ φαίνει :

Νὲρ Δικός μου εἶν' ὁ ἀργαλιός, δικό μου καὶ τὸ χτένι

Νὲρ Δική μ' εἶνε ἡ πέριδικα πού κελαιδεῖ καὶ φαίνει.

6

Φέτους τοῦ καλονκαιράκι,

κυνηγοῦς ἕναν πουλιάκι,

κυνηγοῦσα, λαχταροῦσα,

νὰ τὸ πιάσω δὲν μποροῦσα.

5 Ἐρριξα τὴν ξόβεργά μου,

ἦρτε τὸ πουλί κουντά μου,

Ἔκατσι στὰ γόνατά μου,

Ἐσκηψα νὰ τοῦ φιλήσου,

καὶ φλουρι νὰ τοῦ ῥουδίσου.

7

Γὼ ἦμαν ὄρφανὸ πηδάκι,

πού νὰ τῶβρω τὸ φλουράκι ;

Στὰ οὐράνια θ' ἀνέβου

τις ἀγγέλ' θὰ κατιβάσου,

5 καὶ τὴν θάλασσα θ' ἀδιάσου,

θὰ τὴν κάνου περιβόλι,

θά φυτεύου δένδρουλάκια, μὴν κουρδουκυλᾶς τὰ φύλλα,
 λιμουνές, πουρτουκαλάκια. τ' ἄχ' ὁ ἀγᾶς μας μετρημένα,
 Ἦρτι κλέφτης νὰ τὰ κλέψει. κ' ἡ κυρά μ' λογαριασμένα,
 10-Κλέφτη μου, μὴν κλέφτς τὰ στὸ τιφτέρι πιρασμένα,
 [μῆλα, 15 ἕνα ἕνα μετρημένα.

8

Μένα ἢ μάννα μου μ' ἀρραβώνιασι
 μ' ἀρραβώνιασι καὶ μὲ πάντριφι
 κάτου στὴν Βλαχιά κ' εἰς τὴν Ρουμανιά.
 Ἔχου πιθερά, ἔχου πιθιρό,
 5 πιθερά μ' εἶνι πιροφάρμακη,
 πιθερός μ' εἶνι μέλ' καὶ ζάχαρη,
 τ' ἀντραδέρφια μου τὰ κουντόχρονα,
 τὰ κουντόχρονα, τὰ πιρήφανα.
 Γὼ νερό φέρνου, κείνα τᾶχιναν
 10 Γὼ ψομί ζιμόνου κείνα τᾶροχιναν.
 —Σὺρ' νύφ', γὰ νερό τὰ μισάνηχτα.
 Πέτεινους λαλεῖ, τὸ στοιχειὸ βγαίνει.
 Βρίσκου τὸ στοιχειὸ κεῖ πὸν λούνιτι,
 κεῖ πὸν λούνιτι καὶ χτινίετι.
 15 μ' ἀργυρὸ τάσι, μὲ χρυσὸ χτένι.

9

Λιμονές πολλές ποτιζου,
 καὶ λιμόνια δὲν οφρίζου.
 Κὰτ' στίς λιμονιάς τὴν οἶζα
 10 τρεῖς κουπέλες λουγυροῦσαν
 5 καὶ οἱ τρεῖς γυαλιὰ κρατοῦσαν,
 παλλικιὰ τῆς ρωτοῦσαν:
 Ποιὰ εἶν' ἄσπρη, ποιὰ εἶν' ροῦσα
 ποιὰ εἶνι γαίτανοφρυδοῦσα
 Τοῦ παπᾶ ἢ θυγατέρα,
 10 καὶ τοῦ Διάκου περιστέρα,
 ὅταν λέγει νὰ πιτάξει,
 πέντι πέροδιες θὰ φτάσει
 κα' ἄλλις πέντι θὰ προφτάσει.

10

—Τρελαίνουμι, μανοῦλα μου,
 γὰ μιὰ γειτονοπούλα μου,
 πέντε χρόνια τὴν ἀγαπῶ,
 κα' ἀντρέπομαι νὰ τῆς τὸ πῶ.
 5 Σὺρε, μάννα μ', καὶ πέ της το
 κρυφὰ κουβεντιασέ της το.
 —Μετὰ χαρᾶς σου, γιόκα μου,
 νὰ πάρω καὶ τὴ ρόκα μου,
 Παίρνει τὴ ρόκα της καὶ παίει,
 10 βρίσκει τὴν κόρη, πὸν κεντᾶει.
 —Καλημέρα σου, λυγερή,
 —Καλῶς τὴν μάννα τὴν χρυσῆ.
 —Κόρη μ' ὁ γυιὸς μου σ'ἀγαπεῖ,
 κα' ἀντρέπεται νὰ σὲ τὸ εἰπεῖ.
 15 —Ἄν μ' ἀγαπᾶ κα' ἀντρέπεται,
 στὸ σπῆτι μ' γιατί ἔρχεται ;

Πές τον νά μὴν ἀντρέπεται,
μάλιστα νά συχοῦρεχεται.

Πές τον νῆρθ' αὔριο τὸ πρωί,
20 νά ποῦμε τὸν καφέ μαζί.

11. Ἡ Παναγιώτα

Ἡμέρα ἦταν βροχερή, μὴς Παναγιώτα,
ἄχ κι' ἡ νύχτα βουρκομένη.
Τὶ κακόπαδες, καυμένη!
Τὴν ἀντικρούζουν τρεῖς Τουρκιά τὴν Παναγιώτα.
5 Ἄχ καὶ τρεῖς Ἀρβανιτάδες.
Τὰ σκυλιὰ τὰ Μωραίτικα.
— Δόσι μας ἔνα φίλημα, μὴς Παναγιώτα
δόσι μας καὶ μαῦρα μάτια,
γιὰ σὲ κέμνουμι κομμάτια.
10— Δὲν σᾶς ἐδίνω φίλημα, Τουρκαρβανίτες,
δὲν σᾶς δίνω μαῦρα μάτια,
κι' ἄς μὲ κάνετε κομμάτια.
— Ἀγάλι' ἀγάλια πάστε τὴν τὴν Παναγιώτα,
ἄχ γιατί' εἶν βαρμημένη,
15 τί καλὸ παιδί θὰ γένει.
Ἐνας τὴν πιάν' ἀπ' τὰ μαλλιά τὴν Παναγιώτα
ἄχ κι' ὁ ἄλλος ἀπ' τὰ χεῖρα,
μπαίνουν, βγαίνουν τὰ χαντσέρια.

12

Κάτω στὸ Τύρναβο
κι' εἰς τὸ Βελιγράδι
χόρευαν οἱ ἔμορφες
κι' ἔσυρναν χαμάρι.
5 Ἦταν καὶ μιὰ ἔμορφη
σὰν ἥλιος σὰν φεγγάρι.
Τοῦρκος τὴν ἀγάπησι
θέλει νά τὴν πάρει.
— Πάρτουνα, κόρη μου,
10 τὸν Τοῦρκο ἀντρα,
νά σὲ φωνάζουνε
Χανίμ Σουλτάνα.
— Δὲν τόνε θέλω
ὅ,τι κι' ἂν γένω.
15 Στὸ πηγάδι ρίχνουμι

Τοῦρκο δὲν παίρνω.
— Κοινομιτζῆ ὀλόρουμ,⁽¹⁾
Μπὲν σε νὶ μουλούρουμ.⁽²⁾
— Πάρτουνα, κόρη μου,
20 τὸν Τοῦρκο ἀντρα,
νά σὲ φωνάζουνε
Χανίμ Σουλτάνα.
— Δὲν τόνε θέλω,
δὲν τόνε παίρνω.
25 Πέρδικα γίνουμι
στὰ δάση μπαίνο.
— Μπιὸ Ἀβτζῆ ὀλόρουμ,
Μπὲν σε νὶ μουλούρουμ.
— Πάρτουνα, κόρη μου,
30 τὸν Τοῦρκο ἀντρα,

Κοινομιτζῆ

¹⁾ Γίνομαι. ²⁾ Σὲ βρίσκω.
Θρακικά

νά σέ φωνάζουνε Χανίμ Σουλτάνα. —Στό ποτάμι ρίχνουμι Τοῦρκο δὲν παίρνω.	τὸν Τοῦρκο ἄντρα, νά σέ φωνάζουνε 40 Χανίμ Σουλτάνα. —Φαράκι γίνομαι στὴν λίμνη πέφτω —Μπαλικτοῦ δλόρουμι Μπὲν σεὶ μπουλούρουμι.
35—Καϊκτοῦ δλόρουμι, Μπὲν σεὶ μπουλούρουμι. —Πάρτουνα, κόρη μου,	

13

- Ἔνα Τουρκὶ Τουρκόπουλο, ἕνα βασιλοπαίδι,
μὰ ρωμνιοπούλα ἀγάπησε καὶ θέλει νὰ τὴν πιάσει,
κ' ἡ ρωμνιοπούλα δὲν τὸν θέλ' οὐδὲ τὸν ἀγαπᾷ·
παίρνει τὰ ὄρη τὰ βουνὰ τὰ ἔξω τὰ μπαλκάνια·
5 Τὸν Ἀϊγεώρη ἀντίκρισε στέκει καὶ τὸν ρωτάει.
—Σύ, Ἀϊγεώρη, ἀφέντη μου, κρίψε με ἀπ' τὸν Τοῦρκο,
νά σοὶ καπνίσω μάλαμμα, κ' ὄλα καθάριο ἀσήμι.
Ραγίσανε τὰ μάμαρα καὶ χρούφηκεν ἡ κόρη.
Νὰ καὶ ὁ Τοῦρκος πύργεται μὲ τ' ἄλογο στὸ χέρι.
10 Τὸν Ἀϊγεώρη ἀντίκρισε στέκει καὶ τὸν ρωτάει.
—Σύ, Ἀϊγεώρη ἀφέντη μου, φανέρωσε τὴν κόρη,
νά φέρω ἀμάξια τὸ χηρὶ καὶ ἀμάξια τὴν θυμιάμα
καὶ μὲ τὰ βουβαλόπειρα νὰ κουβαλοῦν τὸ λάδι,
νά βαφτιστῶ σὰν Χριστιανὸς μέσα στὴν κολυμβήθρα.
15 Ραγίσανε τὰ μάμαρα καὶ φάνηκεν ἡ κόρη,
τὴν πᾶν ὁ Τοῦρκος πτὰ μαλλιά καὶ σ' ἄλογο τὴν παίρνει,
—Ἄφρασε με, Τοῦρκο, ἀπ' τὰ μαλλιά, καὶ πιάσε μ' ἀπ' τὸ χέρι·
ἄλλον κ' ἐγὼ δὲν ἀγαπῶ, σὺ εἶσαι δικό μου ταῖρι.

14

- Ἔνα πουλάκι ἕκατσι στής κερασιάς τὴν ρίζα,
ἕκατσι συλλογίζεται ποιόναν θὰ βγάλουν πρῶτον,
ποιόναν θὰ βάλουν βόηβοδα στὸν σκλαβωμένον τόπον.
Ἔβαλαν ἄλλον βόηβοδα, ἔβαλαν ἄλλον πρῶτον
5 γιὰ τὸν τὸν χρόνον π' ἄρχισε στὸν σκλαβωμένον τόπον.
Πότε νάρθει ἡ ἀνοιξη, τοῦ Μάη τὸ καλοκαίρι,
νά πρασινίσουν τὰ βουνὰ, νὰ λουλουδίσουν οἱ κάμποι,
ν' ἀνοίξουν τὰ τριαντάφυλα, τὰ κόκκινα καὶ τ' ἄσπρα,
τὰ κίτρινα τὰ γιασεμνιά, τὰ μοσχομυρισμένα.
10—Σηκῶτε, παλλικάρια μου, σηκῶτε, λεβεντάδες,
θὰ πᾶμε νὰ πατήσουμε τοῦ Οὐζοῦν-κεοπροῦ τὰ μέρη,

ἐκεῖ ποὺ εἶνε ἔμορφες καὶ ὄλο μαυρομάτες
 θὰ πάρουμ' μάννες μὲ παιδιὰ καὶ πεθερές μὲ νύφες.
 Θὰ κλαῖν' ἢ μάννες γιὰ παιδιὰ κ' ἢ πεθερές γιὰ νύφες,
 15 τὰ χάνια γιὰ ἀλόγατα κ' οἱ ἀργαλοὶ γιὰ νύφες.
 Σι' αὐτὸν τὸν χρόνον τὸν καλὸν νὰ φάμε καὶ νὰ πιοῦμε,
 Θεὸς τὸ ξέρει ὡς ἀποχρὸν, γιὰ ζοῦμε γιὰ δὲ ζοῦμε,
 γιὰ ἄν τὸ ἔχ' ἢ Μοῖρα μας στὸν ἄλλο κόσμον πᾶμε.

15. Ἡ Παναγιώτα

—Τὶ ἔχεις Παναγιώτα καὶ κάθεσαι καὶ κλαῖς
 καὶ μένα τὸν πατέρα σου, γιατί δὲν μὲ τὸ λές ;
 —Πῶς νὰ στὸ εἰπῶ πατέρα, πῶς νὰ στὸ διηγηθῶ,
 δὲν ξέρεις ἀπὸ ἀγάπη κ' ἀπὸ καρδιάς κατῆμ.
 5 Ἔνας μὲ ἀγαπάει, τὸν ἀγαπῶ καὶ γώ,
 δὲν εἶν' πατέρα, ξένος, δὲν εἶνε μακρινός,
 μόν' εἶνε ὁ Βασιλάκης τῆς ἀδελφῆς μ' ὁ γιός.
 —Τὴν πᾶνει ἀπ' τὰ μαλλιά της, τὴν πᾶει στὸ γιᾶλό,
 τρεῖς μαχαιριές τὴν δίνει στὸ δεξιό τς πλευρό.
 10 Φωνάζει τὰ κορίτσια νὰ τὴν ἀλλάξουνε
 καὶ τὰ παλλικαράκια νὰ τὴν θάψουνε.
 Ὅταν τὴν κατεβάσαν ἀπὸ τὴν σκάλα της,
 μικροὶ μεγάλ' ἐκλαῖγαν τὴν ὁμορφάδα της.
 Ὅταν τὴν κατεβάσαν μέσα στὴν ἐκκλησιά,
 15 οἱ παπάδες ἀπ' τὴν λύπη τς ἐσβῆσαν τὰ κηριά.
 Ὅταν τὴν ἐπεροῦσαν ἀπὸ τὸ κατηλειό,
 ὁ Σκυλοβασιλάκης εἶχ' ἓνα μπεκρηλιό.
 Ὅταν τὴν κατεβάσαν μέσα στὴν μαύρη γῆ,
 μικροὶ μεγάλοι ἐκλαῖγαν τ' ἀγγελικό τς κορμί.

16

Μωρὲ παιδιὰ, μωρὲ παιδιὰ	δόσε με τὰ ἄνθη σου,
τσόγες ράφτου στὴν Βλαχιά.	νὰ γτυθῶ, νὰ στολισθῶ
Ὅλη μέρα ἔρραφταν	10 καὶ νὰ πάγω στὸν χορό,
καὶ τὸ βράδυ ἔσκαφταν,	νὰ ἰδῶ, μηλίτσα μου,
5 καὶ τὸ χῶμα πῶβγαζαν	τὸ κορίτσι π' ἀγαπῶ.
τὸ πηγαῖναν στὴ μηλιά.	Κόρη μ' πῶς στολίξεσαι.
Νὰ μηλιά, τὸ χῶμα σου,	Κόρη μ' πῶς χτενίξεσαι.

17. Κανελόριζα

Κάτω στὸ γιᾶλό, κάτω στὸ περιγιάλι,

ἀγαπούσα μὰ ξανθιά καὶ μαυρομάτα
 δώδεκα χρονῶν.
 Δώδεκα χρονῶν, μὰ ἥλιος δὲν τὴν εἶδε·
 5 μόν' ἢ μάννα της.
 Μόν' ἢ μάννα της Κανέλα τὴν φωνάζει
 Κανελόριζα.
 Κανελόριζα καὶ τῆς κανέλλας τ' ἄνθη,
 φούντα τῆς μηλιάς.
 10 Φούντα τῆς μηλιάς στὰ μῆλα φορτωμένη,
 τ' ἄκουσα κ' ἐγώ.
 Ἦ' ἄκουσα κ' ἐγώ,
 πῆγα νὰ κόψω μῆλα,
 μῆλα δὲν ἦρα.
 15 Μῆλα δὲν ἦρα
 μόν' τὸν καῦμό τους πῆρα
 πέφτου καὶ ἄρρωστῶ.
 Πέφτου καὶ ἄρρωστῶ
 σὲ κίνδυνο μεγάλο,
 20 φέρετε τὸν Γιατρό.
 Φέρετε τὸν Γιατρὸ
 τὰ ἱατρικὰ νὰ δώσει τὸν πόνο μου νὰ γιάνει.
 Ἦλθε καὶ ὁ γιατρός,
 ἦλθε καὶ ὁ γιατρός
 25 τὰ ἱατρικὰ νὰ δώσει.
 Δὲν εἶν' ἄρρωστος
 μόν' εἶν' ἀπ' τὴν ἀγάπη,
 φέρετε τὸν Παπᾶ.
 Φέρετε τὸν Παπᾶ
 30 τὰ στέφανα νὰ βάλει.
 ἦλθε καὶ ὁ Παπᾶς,
 ἦλθε καὶ ὁ Παπᾶς
 μὲ στέφανα στὸ χέρι.
 Στεφανώνει τους,

18. Ἡ ἀναγνώριση

Μιὰ κόρη ἐτραγουῶδα στὸν ἀψηλὸν τὸν πύργο.
 Παίρνει ἀγέρας τὴν λαλιά της κ' εἰς τὸ γιὰλὸ τὴν πάγει
 κ' ἀκοῦν τὰ Γκεμιτζόπουλα στέκουν καὶ ἀφικριοῦνται.
 —Τὶ στέκεστε, μωρὲ παιδιά, στέκεστε κ' ἀφικροῦτε ;

- 5 Ἐγὼ τραγοῦδι δὲν τραγουδῶ, τραγοῦδι σὰν μοιρολόγι·
Ἔχου καλὸν στὴν ξευτειά, εἶνι δώδεκα χρόνια·
κόμα ἓνα χρόνο ἄν δὲ ἔρτεϊ, τὰ μαῦρα θὰ φουρέσου.
—Σώπαινε, κόρη, καὶ μὴν κλαῖς καὶ μὴν ἀναστενάξεις·
Δεῖξε σημάδι τοῦ σπυτιοῦ, σημάδι τῆς αὐλῆς σου.
- 10 Ἔχου μηλιά στὴν πόρτα μου, ἔλια στὴν ἀμασχάλη.
Σκύβει μέσ' στὴν ἀγκάλη της κ' ἀρχίνισε νὰ κλαίει.
—Ἐγὼ μ', κόρη μ', ὁ ἄντρας σου, ἐγὼ καὶ ὁ καλὸς σου.

(Πρὸβ. Ἐκλ. Πολίτου 131. 81).

19. Τοῦ Παύλου τὸ γεφύρι

- Ἀνάθεμα τὸν Βασιλειά, τὸν πρῶτον τοῦ Βεζύρη,
ποὺ πρόσταξι τὸν Μπίσκαλφα νὰ φκιάσει τὸ γεφύρι.
Ὅλη μέρα τὸ ἔφκιαναν, τὸ βράδου βράδ' γχορημοῦσι,
κ' ἓνα πουλί, χρυσὸ πουλί, κουνεῦει στὴν κἀμάρα.
- 5—Καλὴ μέρα σας χιλ' μαστόρ' καὶ πεντακόσ' καλφάδες.
Αὐτὸ τὸ γεφύρι ποὺ φκιάνετε θεμέλιο θέλ' νὰ βάλτι.
Οὐδ' ἀπὸ σὰς, οὐδ' ἀπὸ μὰς, τοῦ Παύλη τὴ γυναῖκα.
Τὸν λόγο δὲν ἀπόσωσι, νὰ ἔρχεται καὶ κεινη,
μὲ τὸ ψουμι στὴν ἀγκάλια, μὲ τὸ φαγι στὸ χέρι.
- 10—Τι ἔχεις, Παύλη μου, καὶ κλαῖς καὶ βαρυναστενάξεις;
—Τὸ δαχτυλίδι μ' ἔχασα τῆς πῶτης ἀρραβώνας·
ποιός εἶνι ἄξιος νὰ μπῆ νὰ τῶβρει, νὰ τὸ βγάλει.
—Ἐγῶμαι, Παύλη μ', ἄξια νὰ μπῶ γιὰ νὰ τὸ βγάλω.
Δὲν εἶνι, Παύλη μ', δὲν εἶνι ἐδῶ τὸ δαχτυλίδι.
- 16 Ὅλα τὰ ψάδια ρώτησα, κανένα δὲν τὸ εἶδγι,
ἔλην τὴν ἄμμο γύρισα καὶ πουθενὰ δὲν βρέθηκη.
Δὲν εἶνι, Παύλη μ', δὲν εἶνι ἐδῶ τὸ δαχτυλίδι,
—Τὸ δαχτυλίδι τῶχω ἐγὼ, καὶ σὺ βγαλμὸ δὲν ἔχεις.
—Ἐχῶ παιδι γιὰ βύζαγμα στὴν κούνια ποὺ κοιμᾶται.
- 20 καὶ τὸ ψουμι γιὰ φούρνισμα μὲ καρτερεῖ στὴν σκάφη.
—Καὶ τὸ ψουμι φουρνίστηκα καὶ τὸ παιδι βυζάκη,
μονάχα σὺ, κακόμοιρη, ποτὲ βγαλμὸ δὲν θᾶχεις.
—Τρεῖς ἀδερφάδες ἤμασταν κ' οἱ τρεῖς κακογραμμένες.
Ἡ μιὰ κρατεῖ τὸν Δούναβη, ἡ ἄλλη τὸ Βελιγράδι.
- 25 κ' ἐγὼ ἢ πὸ μικρότερη τοῦ Παύλου τὸ γεφύρι.
Πὼς τρέμει τὸ κορμάκι μου νὰ τρέμει τὸ γεφύρι,
πὼς τρέχ' τὸ γαλατάκι μου, νὰ τρέχει τὸ νεράκι.

(Πρὸβ. Ἐκλογ Πολίτου 144. 89)

20. Ἡ παντιρεία τῆς Μαλάμου (Ἀρκούδας)

Κάτου στὸ γυαλὸ στὴν ἄμμου
 ὑπαντρεῦουν τὴ Μαλάμου.
 Μὲ προσκάλεσαν καὶ μένα.
 Κίνησα κ' ἰγὼ νὰ πάγω.
 5 Πλάθω πῆττα στὸ πλαστῆρι
 καὶ κρασί μές στὸ ποτήρι.
 Λύκουσ βλέπου συγκαθίζει,
 κ' ἡ λαγὼσ παίζει τὴν λύρα (λαλαίει ντιουντούκα)
 κ' ἡ ἄλπου τὸ τεμπελέκι,
 10 κ' ὁ σκαντζόχοιρους ὁ Γιούδας
 παίρνει τὸν χορὸ γαϊτάνι,
 ἀπὸ δῶ στὸ ἀηδονοχώρι
 κ' ἀπὸ κεῖ στὸ Μπασνοχώρι.
 — Ἀχιλώνα, κανζαλώνα,
 15 μὴ μὲ κάμνεις μὲ τὸ μάτι.
 Ἔλα βράδυ στὸ κρεβάτι
 νὰ φιλήσεις μὰτρα μᾶτια
 κ' ἄσπρου μᾶγουλο ἀφράτου,
 ν' ἀγκαλιόσεις καὶ κορμάκι
 20 κάτασπρο σὰν τὸ βομβάκι.

21. Ὁ Ἄϊς Γεώργης

(τελευταίον παραλλαγὴ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 13)

Ἐνα μὴτρο Τουρκόπουλο, ἕνα βασιλοπαῖδι,
 μὰ Ρωμνιοπούλα ἀγάπησι καὶ θέλει νὰ τὴν πάρει,
 κ' ἡ Ρωμνιοπούλα δὲν τὸν θέλ' καὶ δὲν τὸν ἀγαπάει.
 Παίρ' μὲ ταῖς ὄρες τὰ βουνὰ καὶ τὰ ὑψηλὰ Βαλκάνια,
 5 τὸν Ἄϊ - Γεώργη ἀντίκρισε, στέκει καὶ τὸν μιλάει.
 — «Σὺ Ἄϊ - Γεώργη, Ἀφέντη μου, κρύψε μ' ἀπ' τὸν Τοῦρκο,
 νὰ σὲ καπνίσω μάλαμα κ' ὄλο καθάριο ἄσημι.»
 Ραῖσανε τὰ μάγμαρα καὶ κρύφτηκεν ἡ κόρη.
 Νά, καὶ ὁ Τοῦρκος ἔρχεται μὲ τ' ἄλουγου στὸ χέρι,
 10 τὸν Ἄϊ - Γεώργη ἀντίκρισε, στέκει καὶ τὸν ρωτάει.
 — «Σὺ Ἄϊ - Γεώργη, ἀφέντη μου, φανέρωσε τὴν κόρη,
 νὰ σὲ καπνίσω μάλαμα κ' ὄλο καθάριο ἄσημι,
 νὰ πλέξω τὸ στεφάνι σου μ' ἀδρὺ μαργαριτάρι,

- νά φέρου ἀμάξια τὸ κηρί, ἀμάξια τὴν θυμιάμα,
καὶ μετὰ τὰ βουβαλόπετσα νὰ κουβαλῶ τὸ λάδι,
σάν Χριστιανὸς νὰ βαπτιστῶ, νὰ βάλω τ' ὄνομά σου».
Ραΐσανε τὰ μύριμα καὶ φάνηκεν ἡ κόρη.
Τὴν πιάν' ὁ Τοῦρκος πτὰ μαλλιά καὶ στᾶλουγου τὴν ρίχνει.
— Ἄφσε με, Τοῦρκο, ἀπ' τὰ μαλλιά καὶ πιάσε μ' ἀπ' τὸ χέρι.
20 Ἄλλον ἐγὼ δὲν ἀγαπῶ, σὺ 'σαι δικό μου ταῖρι.

22. Ὁ κάτω κόσμος

- Νὰ ποῦ κι' ὁ Χάρος ἔρχεται νὰ πάρει τὴν ψυχὴ μου.
— Ἄφσε με, Χάρε μ', νὰ χαρῶ κόμα σαράντα μέρες,
τις εἴκοσι νὰ φάω νὰ πῶ, τις εἴκοσ' νὰ γλεντήσω.
Ἔχω μαθήτρες στὸ σχολεῖο νὰ πᾶω νὰ τις σχολάσω.
5 Ἡ μιὰ κεντάει τὸν Οὐρανό, ἡ ἄλλη τὸ Φεγγάρι,
ἡ τρίτη ἡ ὀλόμικρη τὴν θάλασσα μετὰ ψάρια.
Δόσι με, Χάρε μ' τὰ κλειδιά, κλειδιά τοῦ Παραδείσου,
νάνοίξω τὸν Παράδεισον τὸν μοσχομυρισμένο,
νά διώτ' ἀρχόντους πῶς περνοῦν καὶ τοὺς φτωχοὺς πῶς στέκουν.
10 Οἱ ἀρχόντ' βαστοῦνε τὰ φλουριά σακκούλες βουλωμένες,
οἱ φτωχοὶ βαστοῦνε τὰ κηρία λαμπάδες ἀναμμένες.
— Δόσι μ' φτωχέ μου, τὸ κηρί σ' λαμπάδα ἀναμμένη,
καὶ πάρ' ἀμέτροτο φλουριά σακκούλες βουλωμένες.
— Ἐδῶ οἱ παράδες δὲν περνοῦν, σακκούλες βουλωμένες,
15 μόνον περνοῦνε τὰ κηριά, λαμπάδες ἀναμμένες.

23. Τὸ παράπονο τοῦ νεκροῦ

- Μηλιά μου, ποῦσαι στοῦ βουνοῦ τὸν κρέμνο φυτρωμένη,
τὰ μῆλά σου λιμπίστηκα, μόν' τὸν κρημνὸ σ' φοβοῦμαι.
— Τὸν κρέμνο κι' ἂν φουβήθηρες, πάρε τὸ μονοπάτι.
Τὸ μονοπάτι μ' ἔβγαλε σ' ἓνα ἔρημοκλήσι.
5 Βρίσκω σαράντα μνήματα ἀδέρφια κι' ἀξαδέφρια,
καὶ ἓνα μνήμα τοῦ βουγγᾶει βαρεῖα κι' ἀναστενάζει.
— Τὶ ἔχεις μνήμα καὶ βουγγᾶς, βαρεῖα κι' ἀναστενάξεις;
Μὴν εἶν' τὸ χῶμά σου βαρὸν κ' ἡ πλάκα σου μεγάλη;
— Δὲν εἶν' τὸ χῶμά μου βαρὸν κ' ἡ πλάκα μου μεγάλη.
10 μόν' ἦρτις καὶ μετὰ πᾶτησις ἀπάνου στὸ κεφάλι.
Ἄρά γε γὼ δὲν ἤμαν νιὸς δὲν ἤμαν παλλικάρη;
Ἄρά γε δὲν περπίτησα τὴ νύχτα στὸ σκοτάδι;

24. Ὁ Μοῦτσιος

- Ἐνα καράβι τῆς Βλαχιάς κινᾷ καὶ δὲν πηγαίνει.
 —Ἀνέβα, Μοῦτσιο, στὰ πανιά νὰ ἰδεῖς καιρὸς πὼς πάει.
 Ἀνέβρι ὁ Μοῦτσιος στὰ πανιά νὰ ἰδεῖ καιρὸς πὼς πάει,
 γελῶντας κ' ἂν ἀνέβαινε, κλαίοντας καταβαίνει.
 Τὶ ἔχεις, Μοῦτσιο μου, καὶ κλαῖς καὶ βαριαναστενάζεις;
 —Ἐρχονται τρία σύννεφα, τὰ τρία ἀράδ' ἀράδα.
 Τὸ ἕνα μᾶς φέρνει τὴν βροχή, τὸ ἄλλο τὸ χαλάζι,
 τὸ τρίτο τὸ μικρότερο κοντεύει νὰ μᾶς χάσει.
 Τὸν λόγον δὲν ἀπέσωσε κ' ἄλλον λόγον δὲν εἶπε,
 10 καὶ γέμισ' ἡ θάλασσα πανιά κ' οἱ ἄκρες παλλικάρια.

25. Ἡ φόνισσα μάννα

- Μικρὸς μικρὸς στὰ γράμματα, μεγάλος στὸ σχολεῖο,
 τὸν σχόλασεν ὁ δάσκαλος νὰ πάει νὰ γιοματίσει.
 Στὸν δρόμον ὅπου πήγαγε τὸν Θεὸν παρακαλοῦσε,
 νὰ εὔρει τὴν μητέρα του μὰ μὲ τὸν πατέρα.
 5 Μὰ βρῆκε τὴν μητέρα του μὲ ξένο παλλικάρι.
 —Ἄς εἶν', ἄς εἶν', μητέρα μου, κ' ἂν δὲν τὸ μαρτυρήσω,
 ἂν ἔρθει ὁ πατέρας μου, κ' ἂν δὲν τὸ μαρτυρήσω.
 —Τὶ εἶδες, βρὲ διαβουλόγῃ, καὶ τί θὰ μαρτυρήσεις;
 —Ὅ, τι εἶδανε τὰ μάτια μου, κείνο θὰ μαρτυρήσω.
 10 Τὸν πᾶν' ἀπ' τὸ χροῖα του καὶ σὰν ἀρνὶ τὸν σφάζει.
 Παίρνει τὴν δὴ τὴν πλάτες του στὸν μάγειρα τὴν δίνει.
 —Νά, μάγειρα, μαγεύω κρέατα ἀνθρωπίσια.
 —Νά κ' ὁ πατέρας τ' ἔρχεται ἀπ' ἀπ' τὸ μπαῖρι
 φέρνει καμῆλες δώδεκα, μουλάρια δεκαπέντε,
 15 φέρνει κ' ἕνα χρυσὸ πουλὶ νὰ παίξει ὁ Κωνσταντῖνος.
 —Καλὴ μέρα, νοικοκυρά, καὶ ποῦν' ὁ Κωνσταντῖνος;
 Τὸν ἔφερα χρυσὸ πουλὶ νὰ παίξει νὰ ἐγλεντίξει.
 —Τὸν ἄλλαξα τὸν στόλισα, στὸν δάσκαλο πηγαίνει.
 —Καλὴ μέρα σου, δάσκαλε, καὶ ποῦνε ὁ Κωνσταντῖνος,
 20 τὸν ἔφερα χρυσὸ πουλὶ νὰ παίξει νὰ ἐγλεντίξει.
 —Τρεῖς μέρες ἔχω νὰ τὸν ἰδῶ καὶ τρεῖς νὰ τὸν διαβάσω,
 καὶ ἄλλες τρεῖς ἂν δὲν τὸν δγιῶ τὸν νοῦν μου θὲ νὰ χάσω.
 Καβαλικεύει τ' ἄλογο στὸ σπίτι του πηγαίνει.
 —Δὲν εἶν', κυρά μου, τὸ παιδί, δὲν εἶν' ὁ Κωνσταντῖνος.
 25 —Κάτσε νὰ φᾶς, κάτσε νὰ πῆς, κάτσε νὰ τραγουδήσεις,

κι' ἀπὸ δυὸ ὥρες ὕστερα θὰ ἔρτ' κι' ὁ Κωνσταντῖνος.

Στρώνει τραπέζι δλόχουσο καὶ κούπα διαμαντένια,

καὶ τὰ χουλιάρια ποὺ θὰ φᾶν, ἦτανε ἀσημένια.

Καὶ πῆρε μιὰ καὶ πῆρε δυὸ στὸ τρίτο ἀπεκρίθη.

30 — "Ἄν εἶσαι σκύλλος φάγε με, ἢ λύκος λυσσασμένος,

κι' ἂν εἶσαι ὁ πατέρας μου, σκύψε καὶ φίλησέ με.

Τὴν πιάνει ἀπ' τὰ μαλλιάκα τῆς καὶ στὸ σακκὶ τὴν βάζει,

στὸ ἄλογο τὴν φόρτωσε, στὸν μύλον τὴν πηγαίνει.

— "Ἄλεθε, μύλε μ', ἄλεθε, μᾶς ἄγνωμης κορμάκι,

35 νὰ κάμς ἄλεῦρι κόκκινο καὶ τὴν πασπάλη μαύρη,

νὰ ἔρχονται οἱ εὐμορφες νὰ παίρνουν κοκκινάδι.

νᾶρχονται κ' οἱ γραμματικοὶ νὰ παίρνουνε μελάκι,

νὰ γράφουνε τὰ πάθια μου, τὰ πάθια τῆς καρδιάς μου.

(Πρβλ. Ἐκλογ. Πολίτου 152. 91).

26. Ἡ Παναγιώτα

—Τὶ ἔχεις Παναγιώτα καὶ κἀθῆσαι καὶ κλαῖς,

καὶ μένα τὸν πατέρα σ' γιατί' δὲν με τὸ λές;

—Τὶ νὰ σὲ πῶ, πατέρα, τί νὰ σὲ διηγηθῶ,

ἀπ' τὴν πολλὴν ἀγάπη πάγω νὰ τρελλαθῶ.

5 Δὲν εἶνε ξένος κείνος, δὲν εἶνε μακρινός,

μόν εἶν' ὁ ἀνεψιός σου, τῆς ἀδερφῆς ὁ γιός.

Σὰν τ' ἄκουσε ὁ πατέρας γίνηκε σὰν θεριό,

ἀπ' τὰ μαλλιά τὴν πιάνει τὴν πᾶει στὸ μαγειριό.

Τρεῖς μαχαιριές τὴν δίνει στὴν δεξιὰ μεριά,

10 καὶ τὴν ἀποκοιμᾶει ποῦταν κανακαριά.

—Στάσου, καλὲ πατέρα, στάσου γιὰ νὰ σὲ πῶ

χελάλι νὰ γίν' τὸ αἷμα: πολὺ τὸν ἀγαπῶ.

Φωνάζουν τὰ κουρίτσια γιὰ νὰ τὴν ντύσουνε.

Τὴν ἔβαλαν τὰ μαῦρα, χουσα τὴν πρέπουνε,

15 κι' ὅταν τὴν κατεβάζαν ἀπὸ τὴν σκάλα τῆς,

μικροί, μεγάλ' ἐκλάψαν τὴν εὐμορφάδα τῆς.

Κι' ὅταν τὴν ἐπερνοῦσαν ἀπὸ τὸν μαχαλά,

μικροί, μεγάλ' ἐκλαῖγαν τὰ μακρὰ τς μαλλιά.

Κι' ὅ αν τὴν κατεβάσαν μέσα στὸ μνήμά τῆς

20 ἐκλαῖγαν κ' οἱ παπάδες τὴν εὐμορφάδα τῆς.

27. Ὁ Ξένος

—Διώχνεις με, μάννα μ', διώχνεις με καὶ γὼ νὰ φύγω θέλω,

νὰ κάμω μῆνες δώδεκα καὶ χρόνια δεκαπέντε.

- Νὰ πᾶς, μάννα μ', στήν Ἐκκλησιά, νὰ κάμεις τὸν σταυρό σου,
νὰ ἴδεις τὸν τόπο μ' ἀδειανὸν καὶ τὸ στασίδι μ' ἔρμο.
- 5 Καὶ τοὺς διαβάτες νὰ ρωτᾶς : ἂν ἴδετε τὸν γό μου,
τὸν γόκα μου στὸν δρόμο σας, τὸν πολυχρονισμένον.
— Ἐχθὲς προχθὲς τὸν ἴδγαμε στὸν κάμπο ξαπλωμένον.
Εἶχε τὸν κάμπο πάπλωμα καὶ στρώμα τὰ μαλλιὰ του.
Μαῦρα πουλιὰ τὸν τρώγανε, ἄσπρα τὸν τριγυρίζουν.
- 10 Κ' ἓνα πουλί, καλὸ πουλί κάθηται καὶ τὸν κλαίει.
— Δὲν ἔχεις, ξένε μ', ἀδερφή, δὲν ἔχεις ξένε μ', μάννα,
νὰ ἔρθει νὰ σὲ κλάψει ;
— Φάγε, πουλί μ', καλὸ μ' πουλί, ἀνδρειωμένου πλάτες,
νὰ κάμεις πῆχυν τὸ φτερό, καὶ πιθαμὴ τὸ νύχι.

28. Ὁ φυλακωμένος

- Ἀρρώστησα, ξιαρρώστησα στὴ φυλακῆ καὶ καυμένος,
σάπισε τὸ κορμάκι μου καὶ τὸ δεξιὸν μου χέρι.
Παρακαλῶ τὴν Παναγία καὶ τὸν Θεὸν δοξάζω,
νὰ γιάνει τὸ κορμάκι μου καὶ τὸ δεξιὸν μου χέρι,
- 5 νὰ πάρω δίπλα τὰ βουνά, δίπλα τὰ κλεφτοχώρια,
γιὰ νὰ σφυρίξω κλέφτικα, νὰ συναχτοῦν οἱ κλέφτες,
νὰ εὗρω κυπαρίσσι ψηλὸ, στὴ οἴκα γάχει πέτρα,
νὰ κάτσω νὰ διηγηθῶ τῆς φυλακῆς τὰ πάθη.
Δώδεκα χρόνια ἔκαμα στὴ φυλακῆ ὁ καυμένος
- 10 ἔσπτο ψωμί δὲν ἔφαγα, σὲ στρώμα δὲν κοιμήθηκα.
Ἡ φυλακῆ ἔχει σίδερα καὶ σιδηρένις πόρτες,
ἡ φυλακῆ ἔχει φύλακας μὲ τὰ κλειδιὰ στὰ χέρια.

29. Ὁ Μιχάλ - βέης

- Ὁ Μιχάλ - βέης βουλευθῆκε τὸν Τοῦρκο γιὰ νὰ ζώσει,
μὲ τετρακόσια κάτεργα μὲ ἐξήντα δυὸ γαλόνια.
Μπροστὰ πααὶν' ὁ Μιχάλ - βέης, κατόπι τ' ὁ στρατός του,
Πέφτουν τὰ βόλια σὰν βροχὴ, γκιουρλέδες σὰν χαλάζι.
- 5 Κ' ἡ μάννα του τὸν προσκαλεῖ κ' ἡ μάννα του τὸν λέγει :
— Παῦσε, Μιχάλ, τὸν πόλεμο, νὰ κατακάτῃ ὁ κόσμος,
νὰ κατακάτῃ ὁ κορνιαχτός, νὰ μετρηθεῖ ὁ στρατός μας.
Μετρέτ' ὁ Τοῦρκος τρεῖς φορές, τὸν λείπουν τρεῖς χιλιάδες,
μετρέται κ' ὁ Μιχάλ - βέης, τὸν λείπουν τρεῖς λεβέντες.
- 10 Νά, κ' οἱ λεβέντες ποὺ ἔρχονται μὲ τὸ σπαθὶ στὸ χέρι.

30. Τοῦ Παύλου τὸ γεφύρι

(Ἴδε καὶ ἀριθ. 19)

- Ἄναθεμα τὸ Βασιλεῖά, τὸν πρῶτο του Βεζύρη,
 ποὺ πρόσταξε νὰ φτιάσουνε τοῦ Παύλου τὸ γεφύρι.
 Ὅλη μέρα τὸ ἔφκιαναν, τὸ βράδυ βράδ' κρημνοῦσι.
 Ἦρτι κ' ἓνα χουσό πουλί, κόνιφι στὴν καμάρα.
- 5 Καλὴ μέρα σας χιλ' μαστόρ' καὶ πεντακόσ' καλφάδες.
 Ἡ γέφυρα ποὺ φτιάνατε, θεμέλιο θέλ' νὰ βάλτι.
 Οὔτ' ἀπὸ σᾶς, οὔτ' ἀπὸ μᾶς, τοῦ Παύλου τὴν γυναῖκα.
 Νά, κ' ἡ γυναῖκα πῶρχεται μὲ τὸ ψωμί, στὸ χέρι.
 —Τί ἔχεις, Παῦλέ μου, καὶ κλαῖς, βαρεῖά κ' ἀναστεναίξεις;
- 10—Τὸ δαχτυλίδι μ' ἔχασα τῆς πρώτης ἀραβῶνας.
 —Μὴν κλαῖς, Πανλάκι μου, μὴν κλαῖς θὰ σέβω γιὰ τὸ εὔρω.
 Σκαλίζει μιά, σκαλίζει δύο, σκαλίζει καὶ στὸ τρίτο.
 —Δὲν εἶνε Παύλη μου, ἐδῶ μέσα τὸ δαχτυλίδι.
 Μόν' εἶν' ἀντροχοφίστρες δῶ, στοιχειὰ θεμελιωμένα.
- 15—Ἀπλωσε τὸ χεράκι σου καὶ βγάλε μ' ἀπ' τὴ ρύμη.
 —Ἐσὺ ἐδῶ ποὺ σέβηρες, ποτε βγαλμὸν δὲν ἔχεις.
 —Βγάλε με, Παῦλε μ', βγάλε με, καὶ μὴ μ' ἀφίνεις μέσα.
 Ἄφσα τὴν θύραν ἀνοιχτὴ καὶ τὸ παιδί στὴν κούνια.
 —Καὶ τὸ παιδί σ' κουνήσθηκε, μὰ σὺ βγαλμὸ δὲν ἔχεις.
- 20—Βγάλε με, Παῦλε μ', βγάλε με κ' ἔχω ψωμί στὸ φούρνο.
 —Καὶ τὸ ψωμί σ' φουρνίσθηκε καὶ σὺ βγαλμὸ δὲν ἔχεις.
 —Τί ἦταν αὐτὸ ποὺ ἔκαμα, τί ἦταν αὐτὸ ποὺ ἤυρα.
 Τρεῖς ἀδελφάδες ἤμασταν κ' οἱ τρεῖς κακογεγραμμένες.
 Ἡ μὰ κρατᾷ τὸν Δούναβη, κ' ἡ ἄλλ' τὸ Βελιγράδι,
- 25 κ' ἡ τρίτη ἡ μικρότερη, τοῦ Παύλου τὸ γεφύρι.